

Procediments de recollida i transport de de mostres biològiques.

- [CATÈTERS I DRENATGES](#)
- [CINTA DE GRAHAM](#)
- [ESPUTS](#)
- [EXSUDAT CONJUNTIVAL](#)
- [EXSUDAT ENDOCERVICAL](#)
- [EXSUDAT FARINGI O AMIGDALAR](#)
- [EXSUDATS DE FERIDES I ALTRES](#)
- [EXSUDAT ÒTIC](#)
- [EXSUDAT RECTAL](#)
- [FEMTA COPROCULTIU](#)
- [FEMTA PARASITOLOGIA](#)
- [FEMTA SANG OCULTA](#)
- [FRAGMENT DE TEIXITS, BIÒPSIES, ETC.](#)
- [HEMOCULTIU](#)
- [MOSTRES DE CABELL, UNGLES, PELL, ETC. PER ANÀLISIS MICOLÒGIC](#)
- [ORINA DE 24 HORES](#)
- [ORINA UROCULTIU/SEDIMENT](#)
- [ORINA UROCULTIU/SEDIMENT NENS](#)
- [ORINA UROCULTIU/SONDA](#)
- [RECERCA ESPECÍFICA DE CHLAMIDIA TRACHOMATIS](#)

[SECRECIÓ URETRAL](#)

[SECRECIÓ VAGINAL](#)

[SEMEN \(Control post-vasectomia\)](#)

[SEMEN \(Estudi infertilitat\)](#)

CATÈTERS I DRENATGES

Obtenció de la mostra:

Desinfectar amb alcohol una zona de pell de 10 cm corresponents a la zona d'entrada del catèter. Fer-ho en forma de cercles començant des del centre.

Repetir la mateixa operació amb alcohol iodat deixant-lo actuar durant 1 minut.

Retirar el catèter amb la màxima asèpsia.

Amb l'ajut de les pinces i les tisores estèrils tallar els 5 cm distals del catèter corresponent a la porció intravascular

Introduir el segment en un contenidor amb tap de rosca estèril.

Transport i conservació:

Remetre la mostra immediatament al laboratori, si això no és possible refrigerar la mostra 4°C (el menys temps possible).

CINTA DE GRAHAM

Prendre la mostra al matí, recent llevat el pacient i abans de rentar-se.

Prendre un fragment de 10 cm aproximadament de cinta adhesiva transparent i agafant-lo pels dos extrems posar-lo a l'anus pel cantó adhesiu, passar diverses vegades el dit o un depressor de manera que s'empegui bé als plecs de l'anus.

Tornar a enganxar la cinta adhesiva sobre el porta sense que s'arrugui. Allisar la cinta per sobre amb un tros de cotó o gasa.

Recordeu que cal prendre mesures per evitar el contagi (utilitzar guants).

ESPUTS

Obtenció de la mostra:

La mostra s'ha de recollir preferiblement al matí, just després de llevar-se

Indicar al pacient que glopegi dues vegades amb aigua corrent.

Obtenir l'espüt després d'una expectoració profunda.

De no produir-se l'expectoració espontània pot induir-se amb un nebulitzador de sèrum fisiològic estèril (15 mL durant 10 minuts).

Volum mínim:

De 2 a 10 mL (si es sol·licita recerca de micobacteris sempre 10 mL)

Transport i conservació:

Remetre al laboratori abans de dues hores o refrigerar a 4°C durant un temps màxim de 24 hores.

EXSUDAT CONJUNTIVAL

Obtenció de la mostra:

Cal obtenir la mostra abans de la instauració d'analgèsics locals, col·liris o antibiòtics.

Amb un escovilló humit amb sèrum fisiològic estèril tocar diverses vegades la conjuntiva tarsal inferior i el fòrnix.

Per a la recerca de *Chlamydia trachomatis*, evertre la parpella i tocar amb un escovilló la superfície conjuntival. Seguir el protocol específic per aquesta tècnica.

Nombre de mostres:

Cal utilitzar un escovilló amb mitjà de transport per a cada ull.

Transport i conservació:

Remetre immediatament la mostra al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir la mostra a temperatura ambient durant un temps màxim de 3 hores.

EXSUDAT ENDOCERVICAL

Obtenció de la mostra:

Amb la pacient en posició ginecològica introduir l'espècul sense lubricant (si és necessari per a la lubricació pot utilitzar-se aigua tèbia estèril). Netejar l'exocèrvix de secrecions vaginals amb un escovilló sec.

Sota visió directa comprimir amb compte la cèrvix amb les pales de l'espècul i introduir un escovilló dins del canal endocervical amb un suau moviment de rotació.

Repetir l'operació amb els altres escovillons.

Procurar, tant a l'entrar com al sortir, no contaminar la mostra amb secrecions vaginals.

Nombre de mostres:

Calen dos escovillons amb mitjà de transport estàndard i un específic per gonococ.

En el cas de demanda de recerca específica d'anaerobis, afegir també un escovilló específic per a anaerobis.

Per a la investigació de *Chlamydia* seguir el protocol específic.

Transport i conservació:

Remetre immediatament les mostres al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir les mostres a temperatura ambient (preferiblement a l'estufa a 35-37°C) durant un temps màxim de 3 hores.

EXSUDAT FARINGI O AMIGDALAR

Obtenció de la mostra:

Sota visió directa, amb ajuda d'un depressor lingual, tocar amb l'escovilló totes les parts que presentin exsudat, membranes o inflamació. Cal tocar bé les criptes tonsil·lars i la faringe posterior.

No tocar mai la mucosa oral o la llengua.

Número de mostres:

Amb un sol escovilló és suficient.

Transport i conservació:

Utilitzar un escovilló de tipus estàndard amb mitjà de transport. No refrigerar. Remetre al laboratori abans de 12 hores

EXSUDATS DE FERIDES I ALTRES

Obtenció de la mostra:

Prendre la mostra tocant amb l'escovilló, raspant o aspirant el fluid en el cas d'un abscess.

Obtenir una mostra del bord actiu i d'exsudat de les zones profundes.

Nombre de mostres:

Dos escovillons de tipus estàndard amb mitjà de transport son suficients (en cas de demanda específica d'anaerobis cal afegir un escovilló específic per anaerobis).

Transport i conservació:

Remetre immediatament la mostra al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir la mostra a temperatura ambient (preferiblement a l'estufa a 35-37°C) durant un temps màxim de 3 hores.

EXSUDAT ÒTIC

Obtenció de la mostra:

Netejar la l'oida externa amb sèrum fisiològic estèril. Introduir amb suavitat l'escovilló al conducte auditiu. Prendre la mostra tocant o aspirant el fluid en el cas d'un abscess.

Nombre de mostres:

Un escovilló de cada oïda amb mitjà de transport estàndard.

Transport i conservació:

Remetre immediatament la mostra al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir la mostra a temperatura ambient durant un temps màxim de 3 hores.

EXSUDAT RECTAL

Obtenció de la mostra:

Introduir suaument l'escovilló a través de l'esfínter anal.
Rotar contra les criptes rectals, deixar 10-30 segons per absorbir els microorganismes i extreure.
Evitar el contacte amb matèria fecal.

Nombre de mostres:

Un escovilló de tipus estàndard amb mitjà de transport és suficient (en cas de demanda específica cal afegir un escovilló específic per a gonococ).

Transport i conservació:

Remetre immediatament la mostra al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir la mostra a temperatura ambient (preferiblement a l'estufa a 35-37°C) durant un temps màxim de 3 hores.

FEMTA COPROCULTIU

Obtenció de la mostra:

Si són formes o pastoses prendre una part del contenidor on han sigut emeses i transferir-la al contenidor específic pel seu transport al laboratori. Seleccionar les zones de la femta més sospitoses (moc, pus, sang, ..)
No son vàlides les mostres contaminades amb orina.
No utilitzar paper higiènic per recollir la mostra.
No utilitzar bolquers.

Volum mínim:

Per a les femtes formes i pastoses uns 10 gr. Les mostres de mida d'una nou són molt adequades tant, per a l'estudi bacteriològic com parasitològic. Per a femtes líquides, recollir entre 5 i 10 mL.

Transport:

Per a l'estudi bacteriològic és suficient enviar la mostra en un contenidor estèril si aquesta es va a processar abans de 2 hores de la seva emissió. En cas contrari cal utilitzar un mitjà de transport.

Obtenció de la mostra amb escovilló:

En general es desaconsella el seu ús, però es pot recorre a aquest sistema si és impossible obtenir una mostra de femta com en el cas de nounats o adults debilitats.

És un procediment eficaç per a l'aïllament de la major part dels gèrmens. No és vàlid per a la recerca d'antígens (p.e. rotavirus).

Per obtenir la mostra introduir l'escovilló sobrepassant una mica l'esfínter anal i rotar-lo per accedir a les criptes anals, deixar durant 10-30 segons perquè absorbeixi els microorganismes i retirar-lo.

Introduir l'escovilló amb mitjà de transport estàndard (per recerca de gonococ cal utilitzar també un escovilló específic) i remetre al laboratori.

FEMTA PARASITOLOGIA

Agafar una petita porció de femta, preferentment de les parts més sospitoses (moc, pus, etc.) i posar-la en un pot estèril. Si a la deposició s'observa algun cuc adult cal posar-lo al pot juntament amb la femta.

La femta que s'ha d'analitzar ha de ser recent. En tot cas no han de passar més de dues hores.

Per a un estudi correcte, és important fer una dieta pobre en fibres durant tres dies. No refrigerar la mostra.

FEMTA SANG OCULTA

Dieta rica en fibres: vegetals, amanides, nous i pa integral durant els dies anteriors al començament de la prova i mentre aquesta duri.

Evitar menjar carn crua o poc cuita, així com fetge, llonganissa, botifarra negra.

No prendre cap preparació que contingui vitamina C i/o Àcid acetilsalílic.

És aconsellable recollir tres mostres seriades.
No prendre cap medicament que contingui vitamina C i/o Àcid acetilsalicílic.
Recollir mostres durant tres dies consecutius.

FRAGMENT DE TEIXITS, BIÒPSIES, ETC.

Obtenció de la mostra:

Mostres sòlides: Obtenir un bloc de teixit per escissió quirúrgica procurant incloure les zones més afectades. Quan les lesions estiguin ben delimitades intentar incloure també la vora activa de la lesió.

Mostres líquides: Les obtindrem per aspiració amb xeringa i agulla. Retirar l'aire de la xeringa i clavar l'agulla en un tap de goma estèril. Seguir una tècnica rigorosament asèptica.

Nombre i/o volum de mostra:

Mostres sòlides: És recomanable obtenir una peça de almenys 5 mm³

Mostres líquides: De 5 a 10 ml

Transport i conservació:

Introduir les mostres sòlides en contenidors amb tap de rosca estèrils, poden afegir-se unes gotes de sèrum fisiològic estèril per evitar la dessecació de la mostra. En tots els casos s'ha de remetre la mostra immediatament al laboratori, si això no és possible mantenir la mostra a temperatura ambient (el menys temps possible) No utilitzar cap mena de conservant.

HEMOCULTIU

Obtenció de la mostra:

Retirar els taps externs dels flascons.

Desinfectar els taps de goma amb alcohol iodat, deixar assecar almenys durant un minut.

Localitzat, per palpació, la vena a punxar. Cal utilitzar una vena diferent per a cada extracció.

Desinfectar amb alcohol una zona de la pell no inferior a 10 cm de diàmetre en torn al punt de punció, fent cercles concèntrics cap a l'exterior.

Repetir el pas anterior però, aquesta vegada, amb alcohol iodat. Deixar assecar al menys durant un minut.

Extreure la sang sense tocar en cap moment el camp desinfectat. Si fos necessari palpar novament la vena, utilitzar guants de goma estèrils.

Introduir la sang als flascons d'hemocultiu evitant que entri aire al flascó anaerobi

A l'introduir la sang en els flascons es farà servir una agulla diferent de la utilitzada per punxar al malalt.

Agitar suaument els flascons per barrejar la sang amb el mitjà de cultiu.

Posar l'etiqueta d'identificació del malalt. Anotar l'hora d'extracció de cada flascó.

Si no es disposa d'etiquetes, retolar en cada flascó el nom del pacient.

No enganxar esparadraps al flascó, ni cotons a la tapa.

Anotar a la petició:

a/ Si l'extracció ha sigut dificultosa (ja que augmenta la incidència de possible contaminació)

b/ la quantitat de sang treta

c/ Tipus d'antibiòtic, en cas d'estar en tractament

Volum de la mostra:

La quantitat de sang a introduir en cada flascó és entre 8 i 10 mL per als flascons d'adults i entre 1 i 3 mL per als nens.

Com a norma general és adequat que la sang mantingui una proporció 1:10 amb el mitjà de cultiu.

Nombre de mostres:

Dos hemocultius per pacient, previs al tractament antimicrobià. Si això no és possible cal indicar-ho a la petició i fer l'extracció just abans de la propera administració d'antibiòtic.

En el cas de sèpsies i endocarditis subaguda les extraccions és reparteixen en 24 hores i en el cas que els hemocultius siguin negatius, repetir el procediment al dia següent.

Transport:

Remetre els hemocultius al laboratori i deixar-los a temperatura ambient.

Mai refrigerar-los o congelar-los.

Observacions:

Quan sigui problemàtic accedir a les venes es pot realitzar la prova amb sang arterial.

No són adequades les mostres procedents de catèters, solament en el cas de sospita d'infecció del propi catèter.

En el cas de sospita d'infecció per *Brucella sp.* cal anotar-ho a l'etiqueta del flascó, a la petició i avisar al laboratori.

MOSTRES DE CABELL, UNGLES, PELL, ETC. PER ANÀLISIS MICOLÒGIC

Obtenció de la mostra:

Netejar la lesió amb alcohol. Mai amb alcohol iodat.

Per a mostres de pell: Raspar les vores de la lesió.

Per a mostres d'ungles: Prendre una mostra de l'ungla.

Per a mostres de pèl: Prendre una mostra d'aquest i de les escames de cuir cabellut.

Posar la mostra dins d'un pot estèril ben tapat.

Per a investigació de llevats, prendre la mostra amb un escovilló amb mitjà de transport.

Transport i conservació:

Remetre la mostra immediatament al laboratori. Conservar a temperatura ambient (ben tapat).

ORINA DE 24 HORES

Començar a recollir l'orina el dia abans d'entregar la mostra. La primera orina del matí després de llevar-se (entre les 7 i les 8 hores) no és recollida. A partir d'aquest moment ha de recollir tota la que faci durant el dia i la nit.

La primera orina del matí (entre les 7 i les 8 hores) del dia que ha d'entregar la mostra, també l'ha de recollir i incloure-la per analitzar. Ha de recollir tota l'orina en el flascó que li hauran proporcionat.

Consultar prèviament amb el laboratori per si cal afegir algun tipus de conservant al flascó.

Durant el temps de recollida de la mostra el flascó contenidor s'ha de guardar refrigerat.

ORINA UROCULTIU/SEDIMENT

Netejar bé la zona genital amb aigua i sabó.

Recollir directament l'orina en el pot estèril. El primer raig d'orina emesa no és recull, es llença.

La millor mostra és la de la primera orina del matí, després de llevar-se.

Portar la mostra al laboratori abans de 2 hores.

ORINA UROCULTIU/SEDIMENT NENS

Netejar bé la zona genital amb aigua i sabó.

Aplicar una bossa estèril i vigilar fins que es produeixi la micció. Si al cap d'una hora o dues no ha orinat, treure la bossa, tornar a rentar i col·locar-ne una altra.

Repetir l'operació fins que s'obtingui la mostra d'orina.

Portar la mostra al laboratori abans de 2 hores.

ORINA UROCULTIU/SONDA

Obtenció de la mostra:

Pinçar la sonda.

Desinfectar la sonda amb povidona iodada i deixar que s'assequi.

Punxar amb una agulla i xeringa estèril i treure 10 ml d'orina (evitant punxar el conducte per on s'infla el globus). Posar la mostra en un pot estèril o transportar-la al laboratori amb la mateixa xeringa. Fer constar a la petició "Recollida amb sonda". Despinçar la sonda

Transport:

L'orina ha d'arribar al laboratori abans d'una hora. Quan això no sigui possible cal refrigerar-la a 4°C

RECERCA ESPECÍFICA DE *CHLAMYDIA TRACHOMATIS*

Obtenció de la mostra:

Homes: Mostres uretrals:

El pacient no ha d'haver orinat des d'una hora abans, com a mínim.

Introduir l'escovilló petit metàl·lic) uns 2-4 cm dins de la uretra.

Rotar, suaument, l'escovilló durant 5-10 segons amb la finalitat de recollir cèl·lules de l'epiteli uretral.

Dones: Mostres endocervicals:

Col·locar l'espècul ginecològic.

Netejar el coll de l'úter amb un escovilló estèril. Rebutjar.

Introduir un nou escovilló, aproximadament, 1 cm dins del canal endocervical.

Rotar, suaument, l'escovilló durant 5-10 segons amb la finalitat de recollir cèl·lules de l'epiteli endocervical.

Retirar l'escovilló evitant tocar les parets de la vagina.

Mostres oculars:

Aplicar un anestèsic local.

Eliminar qualsevol exsudat purulent amb un tampó estèril.

Utilitzar un escovilló petit (metà·lic) i un portaobjectes per a la mostra de cada ull. Tocar delicadament l'escovilló sobre la cara interna de les dos parpelles amb la finalitat de recollir cè·l·lules.

Transport i conservació de les mostres:

Remetre la mostra immediatament al laboratori, si això no és possible refrigerar la mostra a 4°C durant un temps màxim de 24 hores.

SECRECIÓ URETRAL

Obtenció de la mostra:

Retraure la pell del prepuci.

Netejar la mucosa del gland amb gases estèrils

Introduir l'escovilló suaument amb un moviment de rotació fins uns 2 cm dins de la uretra (de 3 a 5 cm per a la investigació de *Chlamydia trachomatis*) Repetir l'operació amb els altres escovillons.

En el cas de sol·licitud de recerca de *Chlamydia trachomatis* seguir el procediment específic.

Quan l'exsudat sigui insuficient pot estimular-se mitjançant un massatge suau de la uretra contra la sínfisi del pubis.

Nombre de mostres:

Calen dos escovillons amb mitjà de transport estàndard i un específic per a gonococ.

Transport i conservació:

Remetre immediatament les mostres al laboratori, en el cas que això no sigui possible mantenir les mostres a temperatura ambient (preferiblement a l'estufa a 35-37°C) durant un temps màxim de 3 hores.

Observacions:

La mostra s'ha de recollir preferentment abans de la primera micció del matí, si Això no és possible caldrà esperar al menys 1 hora després de l'última micció per recollir-la.

SECRECIÓ VAGINAL

Obtenció de la mostra:

Amb la pacient en posició ginecològica introduir l'espècul sense lubricant (si és necessari per la lubricació pot utilitzar-se aigua tèbia estèril).

Recollir la mostra, sota visió directa, amb els escovillons de la zona amb més exsudat o, en el seu defecte, del fons del sac vaginal. Repetir l'operació amb cada escovilló.

Nombre de mostres:

Obtenir dos escovillons amb mitjà de transport estàndard i un específic per gonococ (afegir un amb mitjà de transport específic per a anaerobis si es sol·licita explícitament).

Transport i conservació:

Remetre la mostra immediatament al laboratori, si això no és possible conservar la mostra a temperatura ambient el menor temps possible (màxim 3-6 hores).

Observacions:

No utilitzar durant els dies previs a la presa de la mostra solucions antisèptiques vaginals, òvuls ni pomades.

SEMEN (Control post vasectomia)

Obtenció del semen per masturbació.

Recollir la mostra en el pot que s'ha subministrat (no fer servir preservatius).

Remetre la mostra al laboratori abans de 2 hores.

SEMEN (Estudi infertilitat)

Abstinència sexual entre 3 i 5 dies. Això vol dir no tenir cap pèrdua de semen, ja sigui per coït, masturbació o qualsevol altra pràctica.

No posar pomades, ni fer cap rentat del penis durant les 8 hores anteriors a la recollida de semen.

Obtenció del semen per masturbació. Recollir el semen en el pot que s'ha subministrat (no fer servir preservatius ni com a pas intermediari, ja que porten cremes espermicides que poden alterar el resultat de les anàlisis).

S'ha de recollir tot el semen, si se'n perd una part la mostra no és vàlida.

Un cop recollida la mostra s'ha d'entregar al laboratori tan aviat com sigui possible i sempre abans que hagi transcorregut una hora.

Nota: Degut a la gran variació biològica que existeix en els paràmetres seminals, per una avaluació inicial de la funció testicular, és necessari l'anàlisi de dues mostres de semen separades de 1 a 3 setmanes.

Si els resultats d'aquestes dos anàlisis son discordants caldrà analitzar altres mostres.

=====